

**STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT OM MÅLEN FÖR DEN NATIONELLA INFORMA-
TIONSSAMHÄLLSPOLITIKEN 2007–2011**

1 Inledning

Informations- och kommunikationstekniken spelar en allt större roll i medborgarnas och företagens vardag. I Finland grundar sig de viktigaste processerna och interaktionen i hög grad på utnyttjande av elektronisk kommunikation och informationsteknik. Tillämpningen av teknik förbättrar utbudet av och tillgången till tjänster och skapar nya verksamhetssätt och nytt kunnande. Detta ändrar sätten på vilka interaktionen och det samhälleliga deltagandet sker och ökar medborgarnas sociala och regionala jämlikhet och demokratin. Samtidigt förbättrar nya verksamhetssätt och bättre kunnande företagens produktivitet och konkurrenskraft och öppnar nya marknader och möjligheter till affärsverksamhet. Inom den offentliga förvaltningen erbjuder informationssamhället en möjlighet att förbättra kundservicen, öka produktiviteten och effektiviteten samt allokera resurser från administrativa rutiner till tjänster som kräver personresurser. Målet för en aktiv informationssamhällspolitik är att till fullo dra nytta av informations- och kommunikationstekniken och de nya innovationer och verksamhetsmodeller som den möjliggör.

Utvecklingen innebär samtidigt även hot, såsom ökad ojämlikhet bland medborgarna, försvagad personlig integritet och datasäkerhet samt svårigheter att anpassa sig till en ny och allt mer teknisk omvärld. De mest kritiska hoten riktar sig mot ett fungerande samhälle och en fungerande ekonomi, eftersom de moderna samhällena är allt mer beroende av informations- och kommunikationstekniken och de system som de bildar.

Detta principbeslut innehåller statsrådets viktigaste mål och prioriteringar för att påskynda utvecklingen av informationssamhället 2007–2011.

Bakom principbeslutet ligger den tredje nationella strategin för informationssamhället ”Ett förnyat, människonära och konkurrenskraftigt Finland”. Strategin gäller åren 2007–2015 och utarbetades som ett led i genomförandet av den föregående regeringens informationssamhällsprogram under 2006. I strategin fastställs den nationella visionen och de strategiska avsikterna för det informationssamhälle vi vill göra Finland till.

Hösten 2007 utarbetas ett handlingsprogram som på bred basis fokuserar på det praktiska genomförandet av informationssamhällsstrategin och detta principbeslut. För genomförandet tillsätts en delegation som leds av en minister.

2 Vision för informationssamhällsutvecklingen

Det finländska informationssamhället 2015

Finland är ett internationellt drivkraftigt, människonära och konkurrenskraftigt kunskaps- och servicesamhälle. Genom en utveckling av kunnandet och kreativiteten och en djärv revidering av strukturer och verksamhetsmodeller har man möjliggjort ett gott liv för såväl individer som företag även under en hårdare global konkurrens.

En stark nationell vision och strategiska avsikter samt satsningar på informationssamhällets utveckling har lett till en positiv spiral som medfört att Finland gått från producent och användare av informations- och kommunikationsteknik till genererare av kunskapsbaserad tillväxt och en föregång-

are i världen. Företagen och den offentliga sektorn i Finland är bland de främsta i världen när det gäller att utnyttja informations- och kommunikationsteknik och de nya, globala möjligheterna till affärsverksamhet som informationssamhällets utveckling medför.

Grunden till det finländska informationssamhället utgörs av en balanserad social och regional informationssamhällsutveckling, en kompatibel, datatekniskt tillförlitlig och barriärfri informationsinfrastruktur samt ett stort förtroende för informationssamhällets aktörer och tjänster. Informationssamhället är flexibelt och erbjuder service i alla vardagssituationer.

Finland har genomfört omvandlingen till ett kunskaps- och servicesamhälle på ett sätt som stärker företagets konkurrenskraft, producerar högklassiga offentliga och privata tjänster samt främjar nationens och individernas välfärd. Detta har förutsatt betydande förändringar i tjänsteproduktionen, innovationssystemet och arbetslivet.

3 Informationssamhällspolitikens mål och prioriteringar

Informationssamhällspolitikerna är av övergripande karaktär och den utgör en del av all verksamhet i samhället. Det är viktigt att den nationella informationssamhällsstrategin genomförs i praktiken. För att påskynda informationssamhällets utveckling behövs konkreta åtgärder och ändrade verksamhetssätt. För att informationssamhället skall utvecklas krävs att den offentliga förvaltningen, den privata sektorn, olika organisationer och medborgarna deltar aktivt i utvecklingsarbetet.

Åren 2007–2011 är målen och prioriteringarna i informationssamhällspolitikerna följande:

3.1 Utveckling av kommunikationsinfrastrukturen

Infrastrukturen utvecklas så att den möjliggör snabba förbindelser för dataöverföring i hela landet för hushåll, företag och organisationer inom den offentliga sektorn. De snabba dataförbindelserna gör det möjligt att mångsidigt använda och producera olika innehåll, bedriva affärsverksamhet och tillhandahålla elektroniska allmännyttiga tjänster av hög kvalitet. Utvecklingen av bredbandiga trådlösa nätverk främjas och mobiltelenäten utvecklas så att de klarar av ett allt mångsidigare utbud av innehåll. Frekvenspolitiken revideras i en något mer kommersiell riktning. Ibruktataget av nästa generations nätteknologi påskyndas och datasäkerheten främjas i fråga om nätverk och tjänster. Särskild uppmärksamhet fästs vid att definiera och skydda den kritiska infrastrukturen i informationssamhället.

3.2 Kundorienterad revidering av den offentliga servicen

Utveckling av IT-verksamheten och tjänsterna inom den offentliga förvaltningen

IT-miljön inom den offentliga förvaltningen görs enhetlig och säker samt kompatibel i fråga om teknik och datainnehåll. Användningen av öppna gränssnitt främjas på ett konkurrensneutralt sätt i data- och kommunikationssystem inom den offentliga förvaltningen. Genom den offentliga förvaltningens IT-verksamhet skapas förutsättningar för att bygga upp kundorienterade, interaktiva och proaktiva elektroniska tjänster. En ny verksamhetsmodell för samservicen som utnyttjar datatekniken och som är flerkanalig utvecklas och tas i bruk. Förvaltningstjänster görs elektroniska och tjäns-

terna förmedlas till användarna via en centraliserad portal. Detta förutsätter en revidering av servicestrukturen inom den offentliga förvaltningen, ett nära samarbete mellan aktörerna inom förvaltningen och att man skapar och tar i bruk en arkitektur med service som utgångspunkt. Processerna och systemen för ekonomi- och personalförvaltning förenhetligas så att de bättre stöder kostnadseffektiva tjänster och servicecentraler.

Tillgängligheten till basdataarkiv och sam användningen av information främjas. Det säkerställs att den information som finns inom den offentliga förvaltningen är lättillgänglig för alla organisationer inom den offentliga förvaltningen. Medborgarnas behov av information tillgodoses och man säkerställer att företagen kan utnyttja dataarkiven och informationen på ett konkurrenskraftigt sätt. Förutsättningarna för utlämnande och sam användning av uppgifter förtydligas och ansvarsfrågorna i anknytning därtill förenhetligas. Tekniska gränssnitt utvecklas. Dessutom utvecklas sådana elektroniska tjänster inom den offentliga förvaltningen som är riktade till företagen.

Ibrukttagande av en nationell datasystemsarkitektur samt utvecklande av tjänsterna inom social- och hälsovården

En ekonomisk, funktionssäker och datatekniskt tillförlitlig infrastruktur skapas för social- och hälsovården. Syftet med den nationella infrastrukturen är att producera högkvalitativa tjänster på ett kundcentrerat och kostnadseffektivt sätt. Före utgången av 2011 har alla offentliga aktörer inom hälso- och sjukvården anslutit sig till den nationella elektroniska arkiveringstjänsten för journalhandlingar och alla organisationer inom hälso- och sjukvården samt apoteken har beredskap för e-recept. Inom socialvården utvecklas elektroniska kundinformationssystem i enlighet med de nationella riktlinjerna inom området. Medborgarnas frivilliga insatser för att upprätthålla hälsan och funktionsförmågan främjas och servicesystemet för hälso- och sjukvården fungerar smidigt. Medborgarna erbjuds information om hälsofrämjande åtgärder, symtom, behandling av sjukdomar samt interaktiva tjänster inom området.

Utvecklande och ibrukttagande av en nationell infrastruktur för geografisk information

Centralt material med geografisk information som förvaltas av myndigheterna beskrivs, materialets kompatibilitet förbättras och datatekniska gränssnitt tas i bruk. Söknings-, visnings-, nedladdnings- och omvandlingstjänster som stöder en allmän användning av geografisk information samt en nationell portal för geografisk information som förenar dessa tjänster utvecklas och tas i bruk. Ett effektivt myndighetsbruk av information, kommersiella tillämpningar och samarbetet mellan aktörer främjas.

Utveckling av elektroniska upphandlingsprocesser samt elektronisk fakturering och betalning

Upphandlingsprocessen inom den offentliga förvaltningen, från anbudsförfrågningar till elektronisk fakturering och betalning, görs elektronisk så att den gynnar utvecklingen av företagets affärsverksamhet och kan utnyttjas även i gränsöverskridande anskaffningar. Överenskommelser träffas om standarder som skall användas och andra gemensamma förfaringssätt.

Utveckling av de allmänna biblioteken och deras nättjänster

De allmänna bibliotekens nättjänster utvecklas med betoning på den sociala gemenskapen och med utnyttjande av de möjligheter som den semantiska webben har att bjuda på. Ett söksystem av ny typ utvecklas som pilotprojekt för ett titelregister för skönlitteratur. Medborgarnas förutsättningar för livslångt lärande och elektronisk kommunikation säkerställs. Ett förnyande av utrustningen vid de allmänna biblioteken stöds, i synnerhet vid medelstora bibliotek och i landsbygdsområden, och personalen vid biblioteken fortbildas.

3.3 Främjande av elektronisk identifiering

Inom den offentliga förvaltningen kommer man överens om enhetliga metoder och förfaranden för identifiering och tar dem i allmänt bruk. Flera olika metoder för identifiering kan användas. Utifrån de befintliga identifieringslösningarna skapas ett omfattande gemensamt handlingsmönster för den offentliga och privata sektorn, med sikte på att pålitlig identifiering skall vara så lätt som möjligt för medborgarna, företagen och andra som behöver identifieringstjänster. En lagstiftningsgrund skapas för användningen av biometriska kännetecken och samarbetet mellan aktörerna inom den elektroniska identifieringens område främjas.

3.4 Främjande av elektronisk affärsverksamhet

Elektroniseringen av små och medelstora företags affärsverksamhet främjas. Kompetensen hos dem som är anställda i företag utvecklas och utbildningen riktas i synnerhet till nya företagare. Olika sätt att använda informations- och kommunikationsteknik för att effektivisera företagsverksamheten förs fram och företagens medvetenhet och kunnande i fråga om datasäkerhet förbättras. Företagen uppmuntras att i större utsträckning än för närvarande använda den offentliga förvaltningens elektroniska kommunikationstjänster.

3.5 Lösningar till praktiska frågeställningar som gäller avtal och lagstiftning och som hänför sig till upphovsrättsliga frågor

Handlingsmönster och avtalsmodeller för den digitala miljön och nätmiljön som gäller upphovsrätt, och i tillämpliga delar lagstiftningen, utvecklas så att de möter de behov som finns inom utvecklingen av informationssamhället och så att de stöder den finländska industrin för innehållsproduktion. Handlingsmönster och avtalsmodeller för flerkanalsdistributionen utvecklas. Samarbetet mellan olika aktörer och branscher främjas i syfte att hitta gemensamma lösningar. Behovet att reformera upphovsrättssystemet i fråga om verk som har skapats i arbetsavtals- och tjänsteförhållanden ses över. Kunskapen om upphovsrätt och tillämpningen av den förbättras.

3.6 Utveckling av utbildning, undervisning och vetenskap

Utnyttjande av informations- och kommunikationsteknik inom undervisningsväsendet

Projektet OpetusTIME verkställs. Projekt som kräver en nationell arkitektur, nationella lösningar och nationell styrning genomförs på sådana områden inom undervisningsväsendets tekniska infrastruktur som är centrala med tanke på utnyttjandet av informations- och kommunikationstekniken. Exempel på sådana projekt är bl.a. utbildningsproducenternas informationstjänst, läromedels servicen, det nationella registret över kunskapskapital samt informationstjänsten och den elektroniska ansökan för dem som söker in till utbildning. Användningen av informations- och kommunikationsteknik inom utbildning och studier främjas.

Utveckling av infrastrukturen inom vetenskapen

Den nationella datatekniska infrastrukturen som tjänar den finländska vetenskapen och forskningen utvecklas. Förutsättningarna för modern forskning, i synnerhet inom beräkningsvetenskap, förbättras och samarbetet mellan högskolor och forskningsinstitutioner utökas i fråga om anskaffningen,

användningen och upprätthållandet av infrastruktur. I synnerhet utvecklas sådana databaser, beräkningsservrar och datanät för digitalt informationsmaterial som behövs för beräkningsvetenskapen.

3.7 Inrättande av ett nationellt digitalt bibliotek

Ett nationellt digitalt bibliotek inrättas genom att centralt kulturmaterial i museer, arkiv och bibliotek som finns tillgängligt i digitalt format digitaliseras och distribueras i nätet. En nationell digitaliseringsstrategi utarbetas och genomförs. Nationalbibliotekets digitaliseringsverksamhet stärks och utvidgas.

3.8 Utveckling av digitala innehåll och en säker mediemiljö

Främjande av digitalt innehåll online

De fungerande nationella och internationella marknaderna för distribuering av kulturellt innehåll online utvecklas. Framställningen av koncept- och demoversjoner av kulturella innehåll och tjänster, spel och underhållning av hög kvalitet samt produkter som bjuder på intellektuella utmaningar stöds så att produktutvecklingen kan förbättras. Projekt som bygger på flerkanalighet och tar fram innovativa former av framställning inom kulturens och underhållningens områden stöds.

Förbättrande av förutsättningarna för en trygg mediemiljö för barn och ungdomar

Mediemiljön för barn och ungdomar görs tryggare med hjälp av mediefostran. Utvecklandet av medieläskunnigheten hos barn och ungdomar främjas. Statens filmgranskningsbyrås uppgifter utökas med forskning och utveckling inom mediefostran.

3.9 Främjande av innovationsverksamhet

Den offentliga finansieringen av forskning och utveckling utökas med målet att den offentliga och privata FoU-finansieringen skall stiga till fyra procent av bruttonationalprodukten. Företagens förutsättningar för riskfinansiering förbättras. Immaterialrätten utvecklas som en del av den nationella innovationsstrategin så att företag och andra som bedriver innovationsverksamhet är medvetna om de immateriella rättigheterna och kan dra nytta av dem i sin verksamhet.

3.10 Främjande av distansarbete

Möjligheterna kring rörligt och mobilt arbete främjas. Statsrådets principbeslut om främjande av distansarbete och e-arbete genomförs.

3.11 Internationell påverkan

Finland deltar i genomförandet och inriktningen av EU:s informationssamhällspolitik och i2010-strategin.

Samarbetet med länder som är betydelsefulla med tanke på utvecklingen av informationssamhället intensifieras.

4 Genomförande och uppföljning av principbeslutet

De ministerier som svarar för de olika sakområdena inleder genast genomförandet av principbeslutet inom sina egna förvaltningsområden. Delegationen för vardagens informationssamhälle (se punkt 4.2) koordinerar och följer upp genomförandet av principbeslutet.

4.1 Handlingsprogram

Hösten 2007 utarbetas ett handlingsprogram som på bred basis fokuserar på det praktiska genomförandet av informationssamhällsstrategin och detta principbeslut. Handlingsprogrammet omfattar alla de viktigaste enskilda **åtgärderna och projekten** som hänför sig till målen i detta principbeslut och som skall genomföras under regeringsperioden. Handlingsprogrammet uppdateras och rapporter om genomförandet av den ges till statsrådet årligen.

Under denna regeringsperiod startas bl.a. följande projekt:

- Behovet att övergå till elektronisk röstning även utanför röstningsställena utreds.
- En enhetlig och tillförlitlig metod för elektronisk identifiering tas i bruk inom den offentliga sektorn och utvecklingen och ibruktagandet av nya elektroniska identifieringsmetoder främjas.
- Ett pilotprojekt för datorstödd undervisning genomförs och utifrån projektet utvärderas möjligheterna att öka användningen av datorer och datanät i undervisningen.
- Den offentliga sektorn går över till elektronisk fakturering och inför elektroniska upphandlingsprocesser.
- Ett nytt handlingsmönster för samservice som utnyttjar datateknik och som är flerkanalig tas i bruk.

4.2 Delegationen för vardagens informationssamhälle

En delegation för vardagens informationssamhälle tillsätts för att utarbeta ett handlingsprogram. Delegationen tillsätts för hela regeringsperioden. Kommunikationsministern är ordförande för delegationen. Delegationen har företrädare för de ministerier, andra organisationer inom den offentliga förvaltningen och näringslivet som är väsentliga för genomförandet av principbeslutet. Som delegationens sakkunniga hörs experter och påverkare inom informationssamhällsbranschen.

Delegationen för vardagens informationssamhälle samordnar framskridandet av de sektorspecifika sakhelheter som är av betydelse för informationssamhällsutvecklingen. Sakhelheter och ansvariga aktörer med anknytning till regeringsprogrammet och som är viktiga med tanke på utvecklingen av informationssamhället är

- utveckling av de elektroniska tjänsterna och den datatekniska miljön inom den offentliga förvaltningen (finansministeriet)
- utnyttjande av informations- och kommunikationstekniken inom utbildning, forskning och kultur (undervisningsministeriet)

- utveckling av informationssamhällets infrastruktur, kommunikations- och medietjänster samt näringsverksamheten inom kommunikationsbranschen (kommunikationsministeriet)
- främjande av innovationer och elektroniska tjänster inom social- och hälsovården (social- och hälsovårdsministeriet)
- frågor i anslutning till informationssamhället som gäller forskning, innovationer, konkurrenskraft och produktivitet (handels- och industriministeriet).

Vid samordningen av sektorspecifika sakhelheter stöder sig delegationen för vardagens informationssamhälle i mån av möjlighet på existerande strukturer och beslutsfattande organ. Det sektorministerium som saken gäller rapporterar till delegationen hur sakhelheterna i enlighet med regeringsprogrammet framskrider.

Utöver kommittéer tillsätts i anslutning till delegationen **en grupp sakkunniga i datasäkerhetsfrågor och en grupp som skall utveckla den elektroniska identifieringen**. Gruppen sakkunniga i datasäkerhetsfrågor har till uppgift att främja datasäkerheten i informationssamhället, följa utvecklingen i fråga om datasäkerhet och att ta initiativ till att förbättra datasäkerheten. Gruppen arbetar i nära samarbete med andra aktörer som främjar datasäkerheten. Den arbetsgrupp som skall utveckla den elektroniska identifieringen har till uppgift att fatta beslut om olika identifieringsmetoder och att se till att de är kompatibla och användbara i tjänster som kräver tillförlitlig identifiering.

I samband med delegationen grundas ett projekt för att **reda ut hur informations- och kommunikationstekniken används i undervisning och studier**. En arbetsgrupp med ansvar för att genomföra projektet tillsätts.

Delegationen för vardagens informationssamhälle rapporterar årligen till regeringen om hur de centrala informationssamhällsprojekten i handlingsprogrammet framskrider.

4.3 Gruppen för upphovsrätt

I anslutning till delegationen grundas vid behov en grupp för upphovsrätt som behandlar upphovsrättsliga frågor utifrån informationssamhällspolitikens synvinkel. Medlemmarna i upphovsrättsgruppen är

- kommunikationsminister Suvi Lindén
- kulturminister Stefan Wallin
- justitieminister Tuija Brax och
- handels- och industriminister Mauri Pekkarinen.